

Европейски съюз

ШАНС ЗА ЩАСТЛИВО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001 „ПОСОКА: семейство”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

МЕТОДОЛОГИЯ
ДНЕВЕН ЦЕНТЪР ЗА ДЕЦА ДО 3 Г. С УВРЕЖДЕНИЯ (ДЦДУ)

Стр. |

I. СЪЩНОСТ И ЦЕЛИ

Настоящият документ е разработен на базата на широко обсъждане в мултидисциплинарна група, включваща представители на Министерство на здравеопазването (МЗ), Министерство на труда и социалната политика (МТСП), Агенцията за социално подпомагане (АСП), Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД), УНИЦЕФ и НПО - БАЛИЗ, БАСП, ИСДП, „Надежда и домове за децата – клон България”, Сдружение „Дете и пространство”, Сдружение „Самаряни”, Фондация „Де Пасарел България”, Фондация „За Нашите Деца”, Фондация „Здравни проблеми на малцинствата”, Фондация „Карин дом”, Фондация „Лумос – клон България“, Фондация „Международна социална служба – България”.

Утвърждаването на методологията ще стане след като се апробира в рамките на Компонент 2: „Разкриване на иновативни интегрирани услуги за деинституционализация и превенция на изоставянето на деца от 0 до 3 години“ по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.2.15 „Шанс за щастливо бъдеще“, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007 - 2013“ (ОПРЧР), за да може да се включи опита, натрупан от реализацията на услугата.

Методологията има за цел да структурира и стандартизира процеса по предоставяне на услугата „Дневен център за деца до 3 г. с увреждания”, да зададе критериите за качество на услугата и да очертае задължителните дейности и стъпки при предоставянето на услугите в рамките на проектите по Компонент 2. В нея се определят и минималните изисквания за материална база и персонал.

Това дава възможност на доставчиците на услугата да преценят необходимите ресурси, да създадат адекватна организация на работа, да осъществяват вътрешен контрол върху качеството и да създават система за подобряването му. Методологията задава и ясни критерии за оценка на работата, което гарантира на доставчика обективност при оценяване на качеството и резултатите от работата от страна на контролиращите органи.

Методологията е предназначена да служи на общинските администрации в качеството им на изпълнители по Компонент 2 или на техните партньори, на които са възложили изпълнението, като им дава основа за предявяване на изисквания по отношение на обхвата и качеството на предлаганата предоставяната услуга и при осъществяването на контрол върху нейното качество.

Европейски съюз

ШАНС ЗА ШАСПЯЖВО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001 „ПОСОКА: семейство”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

Стр. | :

1. Въведение:

Изграждането на дневни центрове за деца до 3 г. с увреждания е интегрална част от развиващата се мрежа от услуги за родителите и семействата на деца с увреждания, насочени към подкрепа на родителите. Дневните центрове за деца до 3 г. с увреждания се разглеждат като част от цялостната мрежа от услуги в областта/общината в подкрепа за процеса на деинституционализация и създаване на условия за закриване на Домовете за медико-социални грижи за деца (ДМСГД) и другите специализирани институции за деца (ДДЛРГ и др.).

2. Определение на услугата:

ДЦДУ ще предоставя социални услуги, които създават условия за цялостно обслужване през деня на деца до 3-годишна възраст с **физически и/или психически** увреждания и се нуждаят от ежедневна рехабилитация и психотерапевтична подкрепа. ДЦДУ ще предоставя услуги и за семействата на децата.

3. Описание на услугата:

Услугите за децата в ДЦДУ могат да бъдат почасови и целодневни.

Услугите за родителите в ДЦДУ са под формата на индивидуални консултации със специалистите, които работят с детето в Центъра, по проблемите на общуването на тяхното дете, по въпросите, отнасящи се до специалните грижи за детето в къщи. Също така родителите имат възможност да се включват в работата на специалистите с детето.

4. Основни принципи на услугата:

- Поставяне на най-добрия интерес на детето в центъра на работата;
- Доброволност за ползване на социалните услуги, предоставяни в ДЦДУ;
- Зачитане и уважение на личността на ползвателите (детето, родителите) и правото им на мнение по въпроси от техен интерес;
- Осигуряване на високо качество на предоставяните здравни и социални услуги.
- Индивидуализиране на интервенциите;
- Опора на силните страни и ресурсите на детето, семейството и общността;
- Изграждане на мрежа от местни ресурси за подкрепа на дейностите за социално включване на ДЦДУ;
- Работа в екип и междуинституционално сътрудничество.

Европейски съюз

ШАНС ЗА ЩАСЛИВО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001 „ПОСОКА: семейство”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

5. Цел на услугата и задачи:

Да се предотврати изоставянето на деца от 0 до 3 години с увреждания и настаняването им в институция.

Да се подкрепят родителите в полагането на най-добри грижи за детето им с увреждане, чрез осигуряване на обучение и включване в групи за взаимопомощ.

6. Потребители на услугата:

- Деца до 3 г. с увреждания - вродени и придобити заболявания на опорно-двигателния апарат, деца с увреждания на централната и периферна нервна система.
- Деца до 3 г. със забавяне в нервно-психическото и когнитивното развитие.
- Деца до 3 г. със сензорни увреждания
- Деца до 3 г. с генерализирани разстройства на развитието (аутизъм, синдром на Рет и др.)

Забележка: За деца с увреждане, включително новородени деца с ниско тегло и/или преждевременно родени деца настанени в специализираните институции, както и ползватели на услуги от резидентен тип се допуска да са на възраст до 7 г.;

7. Дейности, които се предоставят на потребителите на услугата.

- 7.1. съдействие за диагностика на соматично, психично, неврологично, интелектуално и речево развитие на децата;
- 7.2. съдействие за изготвяне на индивидуални програми за комплексна рехабилитация;
- 7.3. изготвяне на програма за работа в домашни условия;
- 7.4. логопедични занимания;
- 7.5. сеанси по релационна психомоторика;
- 7.6. индивидуални и групови сеанси, провеждани от психолог;
- 7.7. обучение на родители за провеждане на рехабилитация в домашни условия за подпомагане на терапията;
- 7.8. консултиране на родители на деца със специални нужди.

Европейски съюз

ШАНС ЗА ЩАСЛИВО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001 „ПОСОКА: семейство”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

Пакет „Дневна или полудневна форма на грижа за деца с увреждания”:

Стр. |

- Задоволяването на ежедневните потребности;
- Развитие на **различни навици и умения** чрез работа в ателиета и свободни занимания, като създаване на хигиенни навици, умения за самостоятелно хранене и др.);
- **оценка на ресурсите на детето от специалистите, работещи в центъра;**
- **оценка** на нуждите на родителите и семейството от подкрепа;
- **осигуряване на комплексна рехабилитация чрез:**

А) Кинезитерапия, масажи, упражнения, апаратни процедури и др.;(кинезитерапия предстатява съвкупност от дейности, подпомагащи двигателната активност при взаимоотношенията на детето с хора и заобикалящата среда. Целта е да се предпази, намали и/ или компенсират заболяването и намалената функция на двигателния апарат и функционално-свързаните органи и регулаторни системи, както и появяващите се в по-късен етап ограничения и/или затруднения).

Б) дейности по релационна психомоторика; (Релационната психомоторика е метод, насочен към откриване и работа с ресурсите на детето чрез неговото цялостно психично, емоционално и физическо светоусещане. Работи се с малки групи деца върху развитие на глобалната моторика, развитие на отношенията време-пространство, работа с емоциите, развитие на комуникацията на детето със света.)

В) Логопедична терапия. Включва диагностика, превенция, корекция, рехабилитация и консултативна дейност на езиково-говорни нарушения.

Г) Работа с деца със зрителни увреждания

Д) Работа с деца с увреден слух

Е) Работа с деца с аутизъм

Ж) Арт-терапия. Арт терапията е метод, който чрез музика и изобразителна дейност помага на децата да се отпуснат, да развият своя потенциал и получат нови знания. Процесът на рисуване провокира активизирането на психическите сили, което подпомага емоционалното възстановяване. Музиката и другите изкуства също оказват много благотворно влияние върху децата. Специалистът, след направената оценка на потребностите, решава кое изкуство да използва или да ги редува според предпочитанията и въздействието върху дете.

Европейски съюз

ШАНС ЗА ШАСПЯЩО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001 „ПОСОКА: семейство”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

Пакет „Почасови специализирани услуги” – включва услуги, предоставяни от психолог, логопед, кинезитерапевт, рехабилитатор.

Стр. | 1

Услуги за родителите:

- *Информирание* - за спецификата на конкретното увреждане на тяхното дете, за услуги в общността в подкрепа на детето и семейството и др;
- *Консултиране* с оглед подобряване на грижите за детето, при необходимост насочване към консултации със специалисти извън ДЦДУ, които могат да са полезни за семейството и детето;
- *Обучителни програми за родители* - за повишаване на родителския капацитет, подобряване на грижите за детето с увреждания; специфика на конкретното увреждане и др.
- *Организиране и провеждане на групи за самопомощ.*

II. ДОСТЪП ДО УСЛУГАТА

Децата се насочват за ползване на услуги в ДЦДУ, в случай че услугите за ранна интервенция в домашна среда не са достатъчни да посрещнат всички нужди на детето и семейството от подкрепа.

Насочването за ползване на услуги в ДЦДУ се извършва по реда на чл. 20 от Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето, като се взема предвид направена преценка на здравните потребности на детето от медицински специалисти.

III. МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И МАТЕРИАЛНА БАЗА

Доставчикът осигурява сигурна и безопасна среда на ползвателите потребителите и персонала в услугата, като разработва правила за осигуряване на здравето и безопасността на потребителите и персонала.

Те включват:

1. Оценка на риска на работните процеси и факторите от околната среда с оглед на здравето и безопасността на ползвателите на услугата и персонала;
2. Планиране на конкретни мерки, съобразно направената оценка за предотвратяване на рисковете;
3. Наблюдение и контрол на изпълнението на планираните мерки.

Услугата трябва да разполага със следните помещения: дневна, трапезария, спални, кабинет психолог, стая за логопедични занимания, за музико-терапия, за арт-терапия, сензорна стая, зала за кинезитерапия, зала за релационна психомоторика, сервизни помещения, кухня.

Европейски съюз

ШАНС ЗА ЩАСЛИВО БЪДЕЩЕ
ПРОЕКТ BG051PO001-5.2.10-0001, „ПОСОКА: семейство”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

IV. ПЕРСОНАЛ

Стр. | 1

Подборът на целия персонал е на базата на съответствие на изискванията на длъжностните характеристики.

Задълженията на всеки един от персонала са разписани конкретно и ясно в длъжностните характеристики, където са описани техните отговорности, очакваните задължения и отчетност. В длъжностните характеристики е посочено задължението за спазване на Етичният кодекс на работещите с деца.

Доставчикът назначава одобрените кандидати на работа в съответствие с изискванията на Кодекса на труда.

Персоналът трябва да отговаря на следните изисквания:

1. подходяща професионална квалификация за всяка конкретна длъжност;
2. наличие на личностни качества, необходими за ефективно извършване на конкретната дейност (умения за работа с деца, умения за работа в екип, общуване и др.);
3. професионален опит.

Персоналът се определя съгласно Методиката за определяне длъжностите на персонала в специализираните институции и социалните услуги в общността, утвърдена от министъра на труда и социалната политика със заповед РД 01-864 от 30.10.2012 г.

V. ИНТЕГРИРАНЕ НА РАННАТА ИНТЕРВЕНЦИЯ С ДРУГИ СОЦИАЛНИ, ОБРАЗОВАТЕЛНИ И ЗДРАВНИ УСЛУГИ.

Дневният център за деца до 3 г. с увреждания работи в тясно взаимодействие и координация с отделите за закрила на детето, дирекциите за социално подпомагане, РДСП, с институциите в свързаните сектори – здравеопазване, образование, заетост; с действащите социални и други услуги, насочени към деца и рискови семейства.

Дневният център за деца до 3 г. с увреждания и другите нови услуги в общността, създадени да заменят ДМСГД в пилотните общини, трябва да работят в мрежа помежду си.